

Flummet manar till ansvar för oss alla

Björn Fridén möter en brokig samling på en mäs­sa i Solna.

HUR KOMMER DET SIG att det går att fylla en hel idrotts­hall i Solna med charlataner, bedragare, religiösa galningar, aspirerande sektledare, spådamer – och tillräckligt många besökare för att finansiera deras affärer? Jag har besökt Harmoniexpo tre år i rad nu och har fortfarande ingen riktigt tillfredsställande förklaring. Det fick bli ett nytt försök i oktober.

Vi förlorade ena halvan av vår delegation strax efter att vi kommit in. Man hinner bara hänga av sig jackan innan det står en religiös svärm och ber för min väns knä. Där någonstans fick han nog och gick hem. Amatör.

Aurafotografering, healing i så många varianter att man tappar räkningen, hundratals utställare. Silverentusiaster, homeopater, saltsäljare. Alla med sin säregna faktu-

A poster for the 'Harmoni Expo' event. At the top, there is a stylized logo consisting of a large 'H' and 'E' intertwined. Below this, the text 'Harmoni Expo' is written in a large, bold, sans-serif font. Underneath the main title, it says 'Sveriges största alternativmässa för Kropp & Själv'. The central part of the poster features the text 'En helg för Kropp & Själv' in a smaller font, followed by a paragraph: 'Kom och upplev inre harmonimässan och mångfalden inom ämnen som personlig utveckling, holistisk hälsa och andlighet. 300 utställare i två stora hallar - över 100 föredrag och workshops!'. The dates '27-28 oktober 2018' are prominently displayed in a large, bold font. Below the dates, the location and time are given: 'kl 10.00-18.00 - Solnahallen, Ankdammsgatan 46, Solna'. At the bottom, it says 'Läs mer på www.harmoniexpo.com'.

Harmoni Expo
Sveriges största alternativmässa för Kropp & Själv

En helg för Kropp & Själv
Kom och upplev inre harmonimässan och mångfalden inom ämnen som personlig utveckling, holistisk hälsa och andlighet. 300 utställare i två stora hallar - över 100 föredrag och workshops!

27-28 oktober 2018
kl 10.00-18.00 - **Solnahallen**
Ankdammsgatan 46, Solna

Läs mer på www.harmoniexpo.com

reringsmodell. En chakraläsning för bara tvåhundra spänn är ju rena fyndet. För chakraläsaren. Det bisarra blir till stor humor.

Det finns någon form av mysko konsensus runt hur allt det här som inte går att bevisa fungerar. Det talas om kraftpunkter, vibrationer och aurore. Det är sedan uppblandat med vetenskapliga buzzwords som joner, kvantmekanik och energi. Den övergripande berättelsen om att läkemedelsindustrin kontrollerar sjukvården och håller dig sjuk för profit återberättas i fler versioner än man orkar räkna.

Tidvis är det fullständigt omöjligt att hålla sig för skratt. Sedan stiftar man bekantskap med Thor Midwind som distanshealar dig medan du sover. Är han världens lataste charlatan eller världens bästa affärsman? Vilket som? Båda?

När man har skrattat färdigt åt att folk presenterar sig

som "diplomerad sierska" eller att en vuxen man på allvar kallar sig Zarathustra så visar sig de lite mörkare sidorna. För det här är inte bara harmlöst skoj. Det här är en hel industri av och för bedragare.

Mannen som påstår sig kunna bota cancer med magneter är inte festlig. Han suger ut folk som behöver kvalificerad och adekvat vård. Kanske rentav försenar eller helt förhindrar riktig behandling. Stället är fullproppat med människor som Ann-Charlotte Oksanen som för en billig penning sätter dig i kontakt med dina döda anhöriga. I klarspråk: du har inte bara förlorat någon du älskar, Ann-Charlott kommer nu också att fördärva dina minnen av dem. Det enda du har kvar. Och om du har kronisk värk så är Zarathustra redo att vifta en maracas omkring dig. "Han lossar blockeringar i kroppen", förklarar en av hans anhängare för mig. Han lossar även blockeringar i plånboken. Femhundra spänn får man slanta upp.

Ännu mindre roligt är det när man börjar se strukturer. Försäljare av verkningslösa kosttillskott vill gärna att du också ska börja sälja. Varför vill de ha konkurrenter? Det vill de inte, men de råkar ha fastnat i ett pyramidspel. Så inte ens försäljarna är alldeles lätta att häckla.

Bland besökarna är minst åtta av tio kvinnor, nästan uteslutande från LO-yrken. Det här är de som har arbeten som sliter ut dem och har svårast att få adekvat behandling. Vård som inte tar deras åkommor på allvar, förslitningsskador som förblir obehandlade. Lagg på kvinnors oproportionerliga ansvar för hus och hem och plötsligt är charlatanerna något nytt i deras liv. Där värken annars kanske möts av "var god dröj" blir det istället "vi fixar det".

Det är ungefär här skeptikerrörelsen misslyckas. Vill

man motverka flummet är det bara att exponera gamarna för vad de är. Kör hårt, jag deltar gärna. Problemet är när skepsisen riktar sig mot offren. För är det något skeptikerrörelsen är bra på så är det självgoda flin riktat mot kvinnor med obotlig cancer som i en sista desperat förhoppning satsar på att en frekvensmedaljong kanske kan funka där cellgifter misslyckats. Häcklar du någon som säljer seanser så har du all moral på din sida. Häcklar du någon som försöker komma i kontakt med sitt förlorade barn är du en av jordens helt klart sämre människor.

Den gränsdragningen klarar skeptikerrörelsen inte alltid av. Det är ett av skälen till att man uppfattas som pompösa viktigpettrar som inte greppar desperationen som människor kan gripas av när sjukdomar eller sorg tar över.

En skeptikerrörelse som menar allvar med att bekämpa flummet måste ta fajten mot efterfrågan. Det räcker inte med att driva med Zarathustra och hans polare. Man blir så illa tvungen att också slå ett slag för kvinnors arbetsmiljö och levnadsvillkor. Det innefattar även den psykosociala arbetsmiljön. Konkret genusarbete, helt enkelt. Annars är man bara självgod. 🐉